Ilmastovuosikertomus 2024

Ympäristövaliokunta 12.12.2024

JYRI SEPPÄLÄ, Ilmastopaneelin puheenjohtaja
Professori, Suomen ympäristökeskus

SUOMEN ILMASTOPANEELI

Kertomuksen ydinviesti: lisätoimia tarvitaan

- Ilmastovuosikertomus toteaa jo toista vuotta peräkkäin: lisätoimia tarvitaan lakisääteisten ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi
- Nykykehityksellä vaarassa ovat:
  1. Ilmastolain kansallinen –60 % päästövähennys 2030 mennessä (huom. ensimmäistä kertaa!)
  2. EU:n LULUCF-asetuksen tavoitteet 2021-2030
  3. EU:n taakanjakosektorin tavoite –50 % 2030 mennessä
  4. Ilmastolain kansallinen hiilineutraaliustavoite 2035

- Ilmastovuosikertomus: päätös valmisteltavista toimista tehdään syksyn 2024 aikana
- Hallitusohjelma: päästövelan lyhentämisohjelma 2024 aikana

- Ilmastolaki: hallituksella velvollisuus seurata lain mukaisten suunnitelmien toteutumista ja päättää tarvittaessa lisätoimista sekä muuttaa ilmastosuunnitelmia.

Toimeenpanossa kirittävää & lisätoimia saatetaan tarvita arvioitua enemmän

- Toimeenpano ei ole edennyt suunnitelmien mukaisesti mm:
  - KAISU: kevyen polttoöljyn jakeluvelvoite, tieliikenteen jakeluvelvoite, julkisen liikenteen sekä kävelyn ja pyöräilyn tuet
  - MISU: toimille ei ole osoitettu rahoitusta suunnitelmassa oletetulla tavalla

→ **Olisi tärkeää kehittää edelleen kertomusta niin, että toimeenpanon tilaa suhteessa suunniteltuun mitoitukseen esiteltäisiin selkeästi.**

- Nykytoimiskenaarioissa ei mukana kaikkia Orpon hallituksen linjauksia ja lain mukaisten suunnitelmien toimeenpanoon kohdistuneita leikkauksia - vaarana erityisesti taakanjakosektorin päästövähennystahdin sekä maankäyttösektorin ilmastotoimien hidastuminen.
  - Taakanjakosektorin 2030-tavoite vaatii noin 2 Mt lisätoimia, ottaen huomioon hallituksen linjaukset taakanjakosektorin päästövähennysten hidastamisesta eritoten liikenteessä. (Ilmastopaneelin raportti 1/2024)
  - Lisäksi riskinä: 2021-2025 LULUCF-nielualijäämän siirtyminen taakanjakosektorille, mikäli nieluyksiköitä ei onnistuta hankkimaan tarpeeksi.
  - 2030 LULUCF-tavoitteen osalta nielua tulisi vahvistaa pikaennakkotietojen valossa noin 6-16 Mt, mutta vuoden 2023 hakkuut pikaennakossa käytettyä tasoa suuremmat → nielukuilukin todennäköisesti suurempi.

Ilmastopolitiikan kurssi on korjattavissa: maankäyttösektori

- Suomessa on erityisen hyvät mahdollisuudet vähentää päästöjä maataloudessa:
  - turvemailla päästövähennyspotentiaali on suuri
  - peltoalaa on enemmän kuin ruoantuotantoon tarvitaan.
- Turvemaiden ilmastotoimilla saadaan kustannustehokkaita päästövähennyksiä nopeasti ja ruoantuotantoa vaarantamatta, kunhan niitä tehdään riittävän laajoilla aloilla, esim: turvepeltojen ilmastokosteikot, metsitys tai siirtyminen nurmeen, vedenpinnan nostaminen

- Vuosittainen hakkuutaso merkittävin nettonieluun vaikuttava asia. Muilla toimilla (esim. kangasmaiden typpilannoitus, tuhkalannoitus ja jatkuvapeitteinen metsäkasvatus suometsissä) rajoitetumpi vaikutus.
- Hakkuut ovat viime aikoina kasvaneet puuntuotannollisen kestävyyden tason yli noin kymmenessä maakunnassa, eikä kehitys ole puuntuotannollisesti tai ympäristötavoitteiden näkökulmasta kestävää.
  - → Suomen on pystyttävä luomaan näkymä kotimaisen puun käytön vähentämiselle samalla, kun sen arvonlisää kasvatetaan.

→ **MISUn päivitys tällä vaalikaudella perusteltua – v. 2024 ilmastovuosikertomuksesta tämä huomio jätetty pois**

Ilmastopolitiikan kurssin korjaus kannattaa

- Suurimmat investoinnit Suomeen puhtaasta siirtymästä
  - Politiikkajohdonmukaisuus edellytys luotettavalle investointiympäristölle ja auttaa toimijoita oikeudenmukaisessa siirtymässä.
- Hyvä hiilikädenjälki monella teollisuussektorillamme parantaa niiden kilpailukykyä
  - Hyvä nosto, mutta ei muuta ilmastovelvoitteidemme tekemistä
- Toimimattomuuden kustannukset voivat olla suuria
  - Hyvä, että teema nostettu esiin myös ilmastovuosikertomuksessa.
  - Mitä paremmin ilmastonmuutoksen hillinnässä ja sopeutumisessa onnistutaan, sitä vähemmän kustannuksia ja haittoja suomalaisille.
  - Tekemällä ilmastotoimia kotimaassa rahat, työ ja toimeliaisuus jäävät tänne (vs. yksiköiden ostaminen muualta).
- Ilmastopolitiikka on turvallisuuspolitiikkaa
  - Jatkuvasti etenevällä ilmastonmuutoksella on suoria ja välillisiä vaikutuksia Suomen talouteen, turvallisuuteen sekä ihmisten terveyteen.

Kiitos!

JYRI SEPPÄLÄ
Jyri.seppala@syke.fi

ILMASTOPANEELI
info@ilmastopaneeli.fi